

2. Заєць І.С. Перспективи криміналістики в умовах інформатизації суспільства. Електронний репозитарій Національної академії внутрішніх справ. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua>.
3. Компьютерная криминалистика в Украине. Проблемы и пути развития. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5683>.
4. Українська академія кібербезпеки. Веб-сайт. URL: <https://uacs.kiev.ua/workforce-roles-framework/tsyfrova-kryminalistyka/>
5. Лабораторія комп'ютерної криміналістики. Веб-сайт. URL : <https://cyberlab.com.ua/index.html>
6. Федотов Н.Н. Форензика – компьютерная криминалистика. Москва : Юридический Мир, 2007. 432 с.
7. Освітньо-професійна програма «Кібербезпека у фінансових технологіях». Веб-портал Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. URL: <http://start.karazin.ua/app/webroot/files/upload/2021/kbi/b-iberbezpeka.pdf>.
8. Освітньо-професійна програма «Кібербезпека (поліцейські)». URL: http://univd.edu.ua/files/125_cyber/opp_125_2020.pdf.
9. Стратегія кібербезпеки України «Безпечний кіберпростір - запорука успішного розвитку країни». Указ Президента України від 26 серп. 2021 р. № 447/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>.

Свобода Євгенія Юрївна,

професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;
Михальчук Тетяна Володимирівна,
старший викладач кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОРЕЄСТРАТОРІВ ПІД ЧАС ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Відеореєстратор (англ. digital video recorder, DVR) – пристрій, призначений для запису, зберігання та відтворення відеоінформації.

Відеореєстратори, в основному, використовуються у системах відеоспостереження як стаціонарних (на об'єктах), так і рухомих (наприклад, автомобільні відеореєстратори).

В залежності від поставлених завдань відеореєстратор може використовуватися для:

– відеоспостереження за відвідувачами в приватних будинках, офісах, магазинах;

– відеоконтролю касових операцій на робочих місцях касирів в магазинах (для аналізу відповідності відеоданих, даних касових терміналів та чеків);

– організації системи обліку та контролю автотранспорту на парковках;

– автоматичної реєстрації і контролю переміщень залізничних вагонів по території заводів, комбінатів, паливно-заправних комплексів, сховищ тощо.

В Україні автомобільні відеореєстратори фіксують все, що відбувається в дорозі і в разі порушення правил дорожнього руху допомагають розібратися в ситуації, довести свою невинність. Але в багатьох країнах Європи і навіть світу ці пристрої – під заборонаю.

Проаналізуємо основні аргументи, чому заборонені відеореєстратори в різних країнах світу:

1. Зменшення огляду. Зазначається, що підвішений на лобовому склі апарат може закрити водієві невелику частину дороги. Це загрожує створенням аварійної ситуації.

2. Втручання в особисте життя. Реєстратор фіксує всі події, що відбуваються; у відеоролик потрапляють номери автомобілів, що рухаються, особи тощо. Відеозйомка манери водіння іншого водія вже можна розцінити як втручання в його особисте життя. Крім того, під заборонаю знаходиться і розміщення записів з реєстраторів в інтернеті, наприклад, на Youtube, якщо на ній помітні номери авто і інших осіб (без їх дозволу).

3. Подібна зйомка підпадає під поняття «незаконне здійснення візуального спостереження». За такі дії накладається штраф. Вести спостереження можуть тільки спеціально уповноважені державні органи (наприклад, поліція) [2].

У багатьох країнах світу використання відеореєстратора юридично не врегульовано, тому що технології розвиваються швидше, ніж законодавство встигає пристосуватися до них.

Законодавча база України не обмежує право громадян в установці подібних пристроїв і використанні записів у суді. У разі порушення правил дорожнього руху в протоколі зазначається, що проводилася відеофіксація. Обов'язково вказується дата, час запису, детально описується реєстратор, з якого передається запис, із зазначенням зовнішнього вигляду пристрою.

Чи залучати зняті відеоролики до справи про адміністративне порушення, залежить від судді. Тут може відіграти роль правильність оформлення протоколу про передачу запису аварійної ситуації на дорозі.

Проаналізуємо законодавство в країнах Європи і США щодо використання відеореєстратора.

3 весни 2018 року на території Євросоюзу почав діяти General Data Protection Regulation – законодавчий акт, що стосується персональної інформації. В одній з частин цього акта йдеться про заборону на публікації зображень третіх осіб, якщо вони не згодні на

це. Даний закон поширюється і на використання реєстратора в авто. Адже на запис потрапляють чужі обличчя перехожих.

В США, Німеччині, Португалії, Австрії та в інших країнах Європи заборонені відеореєстратори, оскільки відбувається втручання в приватне життя. Не можна знімати і тим більше викладати у відкритий доступ відео, на яких є люди, чужа власність тощо без їх згоди на це [1].

Розглянемо особливості використання даних пристроїв у різних країнах світу. В Австрії дозволяється використання відеореєстраторів, але виключно в особистих цілях. Забороняється викладати записи в публічний доступ. У Німеччині використання відеореєстратора не рекомендується, тому що прилад являє собою втручання в приватне життя. У Португалії дозволяється використовувати відеореєстратор в особистих цілях. У разі порушення закону про недоторканність приватного життя можна отримати штраф. У Швейцарії записи з відеореєстратора є незаконним порушенням недоторканності приватного життя. Пристрої не рекомендують використовувати в громадських місцях. У Бельгії використання приладу є законним. При публікації відео, записаного відеореєстратором, необхідно, щоб люди в кадрі неможливо було розпізнати. У Норвегії, Нідерландах використання реєстраторів допустимо лише для приватного використання і за умови, що пристрій не відволікає увагу водія. У Франції використання реєстраторів допустимо тільки за умови, що пристрій не впливає на видимість. В Угорщині записи повинні бути видалені через 5 днів після реєстрації та мають бути захищені від доступу третіх осіб [2].

Однак в ряд країн, де можна використовувати відеореєстратор без загрози штрафу: Боснія і Герцеговина, Болгарія, Данія, Естонія, Іспанія, Литва, Латвія, Мальта, Румунія, Сербія, Великобританія, Італія тощо.

Використання відеореєстраторів – це одна з тих галузей, які з юридичної точки зору в Європейському Союзі досі точно не врегульовані.

Переваги відеореєстратора

На запис відеореєстратора може потрапити не тільки аварія або бесіда з працівником поліції, а й спроба вимагання або крадіжка, грабїж. Будь-яка грубість, небезпечне водіння і вимушена зупинка через дії шахраїв стає більш доказовою при наявності відеозапису.

Відеореєстратори з високою роздільною здатністю здатні фіксувати номерні знаки автомобілів, які знаходяться поруч. Це часто допомагає знайти свідків або винуватців того чи іншого злочину.

Також відеотехніка оснащується датчиками руху, що здатні вести запис вночі, під час стоянки автомобіля, що сильно полегшує пошуки тих, хто залишив вм'ятину, подряпину або спробував вибити скло. Майже всі відеореєстратори також ведуть фіксацію часу і

швидкості автомобіля, що також допомагає оскаржити незаконний штраф з камери відеоспостереження.

Недоліки відеореєстратора

Велика частина цих пристроїв так чи інакше є перешкодою на лобовому склі (відеореєстратор обмежує оглядовість, так як закриває частину лобового скла).

Список використаних джерел

1. Автомобільні відеореєстратори – де їх можна використовувати легально? URL : <https://trans.info/ru/avtomobilnyie-videoregistratoryi-gde-ih-mozhno-ispolzovat-legalno-68582..ю>

2. Де можна і де не можна користуватися відеореєстратором + 2 головні причини заборони. URL : <https://www.moюo.ua/ua/news/gde-mozhno-i-gde-nelzya-polzovatsya-videoregistratorom-2-glavnye-prichiny-zapreta.html>.

Семенов Віктор Васильович,

доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Підвищення професіоналізму працівників Національної поліції України є одним із пріоритетних завдань навчальних закладів МВС України. Сучасний стан боротьби зі злочинністю з одного боку, й розвиток криміналістичної науки з іншого, вимагають вдосконалення такої підготовки.

Невід’ємна складова частина навчання слідчого – криміналістична підготовка.

Орієнтуючись на традиційну систему криміналістики та на зміст практичної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень, уявляється можливим виділити наступні компоненти криміналістичної підготовки працівників НП України, найбільш важливими з яких є:

1. Криміналістичні знання, які являють собою поінформованість про закономірності механізму злочинів, виявлення, дослідження й використання інформації з метою розслідування конкретного кримінального правопорушення.

2. Криміналістичні вміння та навички, які являють собою засвоєні фахівцем способи практичного застосування криміналістичних знань у практичній діяльності.

Криміналістичні вміння та навички можна поділити на чотири групи, що відповідають розділам криміналістики: а) техніко-криміналістичні вміння й навички володіння засобами виявлення, збирання, дослідження матеріальних джерел криміналістично значущої інформації; б) тактико-психологічні вміння й навички проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів; в) аналітико-криміналістичні вміння й навички з виділення